

Aan:
de voorzitter en leden van
provinciale staten van Drenthe

Assen, 20 oktober 2010
Ons kenmerk 42/2010011941
Behandeld door de heer G. Kamstra (0592) 36 58 52
Onderwerp: Bevrijdingsfestival Drenthe

Geachte voorzitter/leden,

In opdracht van de gemeente Assen, de provincie Drenthe, het Nationaal Comité 4 en 5 mei en in samenspraak met de Stichting Drentse 5 mei Viering is onderzoek gedaan naar de stand van zaken met betrekking tot het Bevrijdingsfestival in Assen.

Reden van dit onderzoek is dat het Drentse bevrijdingsfestival in Assen, ten opzichte van de andere festivals in Nederland achterblijft in bezoekersaantallen. Maar ook omdat het festival onvoldoende in staat is inkomsten te genereren, buiten de reguliere subsidies om.

Onlangs hebben de onderzoekers hun bevindingen gepresenteerd in de vorm van een eindrapportage. De belangrijkste conclusies daaruit.

- Het festival mist een herkenbaar profiel.
- De binnenstad van Assen is geen goede locatie voor het festival:
  - passanten en festivalbezoekers lopen door elkaar heen
  - er is weinig tot geen winst uit de catering
  - de locatie is niet afsluitbaar
- Het aanwijzen van een nieuwe, meer passende locatie valt aan te bevelen.
- De organisatie vraagt vernieuwing op zowel bestuurlijk- als productieniveau.

Voor alle uitkomsten verwijzen wij u naar het bijgevoegde onderzoeksrapport (ontvangen september 2010).

Mede naar aanleiding van de uitkomsten van dit onderzoek heeft het bestuur van de Stichting Drentse 5 mei Viering het college van gedeputeerde staten laten weten af te zullen treden. Wij verwijzen u in dat kader naar de bijgevoegde brief van de stichting.

Het college van gedeputeerde staten vindt het Bevrijdingsfestival belangrijk voor Drenthe. De conclusies zoals getrokken in het eerder aangehaalde onderzoeksrapport heeft ons in samenspraak met de gemeente Assen en het Nationaal Comité 4 en 5 mei het volgende doen besluiten.

Het Bevrijdingsfestival wordt in 2011 door zowel de gemeente Assen als het Nationaal Comité 4 en 5 mei met een financiële bijdrage gefaciliteerd. Ook de provincie zal een financiële bijdrage leveren, afhankelijk van de aard en de omvang van het programma.

Het jaar 2011 wordt voor wat betreft het Bevrijdingsfestival beschouwd als een overgangsjaar. Het festival wordt dan onder de verantwoordelijkheid van de gemeente Assen georganiseerd. In ieder geval voor het jaar 2011 wordt het festival verplaatst naar Recreatiegebied Baggelhuizen.

Na 2011 wordt gekeken naar de toekomst het Bevrijdingsfestival op de (middel)lange termijn.

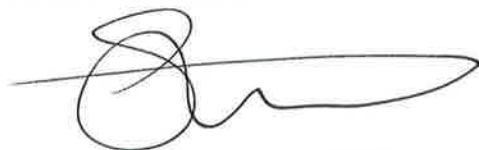
In overleg met de gemeente Assen, het Nationaal Comité 4 en 5 mei en met ondersteuning van het huidige bestuur van de Stichting Drentse 5 mei Viering wordt gezocht naar een nieuw, breed samengesteld bestuur, dat formeel na het festival 2011 in functie treedt. Het huidige bestuur is verantwoordelijk voor de afwikkeling van de lopende zaken.

De opzet zoals hiervoor omschreven wordt ondersteund door de gemeente Assen en het Nationaal Comité 4 en 5 mei.

Wij zullen u van verdere ontwikkelingen op de hoogte houden.

Hoogachtend,

gedeputeerde staten van Drenthe,

, secretaris

, voorzitter

Bijlage(n):
jk/coll.

Provincie Drenthe
College GS
Postbus 122
9400 AC Assen

Assen, 14 oktober 2010

Geacht College,

De Stichting Drentse 5 Mei Viering heeft zich vele jaren ingespannen om van 5 Mei voor met name Drentse jongeren steeds weer een feest te maken. Daarnaast zijn discussies en voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd hoe in een vrije samenleving respectvol met elkaar om te gaan. De steun van de subsidiegevers - de gemeente Assen, de provincie Drenthe en het Nationaal Comité 4 en 5 Mei - was hierbij van wezenlijk belang.

Het bestuur van de stichting is twee jaar geleden een discussie gestart hoe aan het 5 Mei Festival de komende jaren vorm en inhoud gegeven zou moeten worden om het festival aansprekend en succesvol te kunnen continueren. De subsidiegevers hebben hierbij in overleg met ons bestuur aan een professioneel bureau opdracht gegeven om zowel de sterke en zwakke kanten als de kansen en bedreigingen voor het festival in beeld te brengen.

Terwijl dit proces liep is in het bestuur gesproken of dit ook het moment zou moeten zijn om in het belang van een goede 5 Mei Viering in Drenthe het bestuur te vernieuwen. Het bestuur is tot oordeel gekomen dat dit inderdaad het geval is en heeft unaniem besloten in zijn geheel terug te treden. Het heeft hierbij laten meewegen dat het goed zou zijn na afhandeling van de problemen rond het wanbeheer van de voormalige penningmeester in personele zin met een schone lei te beginnen.

In het ambtelijk overleg met onze subsidiegevers heeft het bestuur onlangs dan ook aangegeven in de huidige samenstelling de verantwoordelijkheid voor de organisatie van een 5 Mei Viering in 2011 niet meer te willen dragen. Het heeft op hen een beroep gedaan te helpen bij het zoeken van nieuwe geschikte kandidaten. Het huidige bestuur zal zich uiteraard inspannen de zaken goed, duidelijk en beheersbaar over te dragen.

De Stichting Drentse 5 Mei Viering vraagt U daarom in overleg te willen treden over de samenstelling van het nieuwe bestuur en U te willen beraden over de activiteiten van de stichting waaraan de provincie Drenthe in 2011 haar steun kan geven. Daarbij zij herhaald dat het bestuur grote waardering en veel respect heeft voor de steun en betrokkenheid die de subsidiegevers jarenlang tentoon hebben gespreid.

Het bestuur van de Stichting Drentse 5 Mei Viering hoopt dat de komende jaren op 5 Mei onze vrijheid waardig gevierd blijft worden.

Met vriendelijke groet,

H.A.P. Lohrengel, *voorzitter*

Evaluatie Bevrijdingsfestival Drenthe Een nieuwe start

Verslag onderzoek mei 2010

Arjan Duijn

Ommen, juni 2010

Opdrachtgevers:

Nationaal Comité 4 en 5 mei

Provincie Drenthe

Gemeente Assen

Evaluatie Bevrijdingsfestival Drenthe

EEN NIEUWE START

Inhoud

1. Inleiding	4
1.1 Achtergrond en aanleiding	4
1.2 Werkwijze.....	4
1.3 Opzet rapport.....	4
2. Beelden en opvattingen over het festival	5
2.1 Sterk	5
2.2 Zwak	5
2.3 Kansen	5
2.4 Bedreigingen.....	5
2.5 Conclusies	6
3. Profiel van het festival	7
3.1 Sterk	7
3.2 Zwak	7
3.3 Kansen	7
3.4 Bedreigingen.....	7
3.5 Conclusies	7
3.6 Advies	7
4. Doelgroepen	8
4.1 Sterk	8
4.2 Zwak	8
4.3 Kansen	8
4.4 Bedreigingen.....	8
4.5 Conclusies	8
4.6 Advies	8
5. Het programma en de projecten	9
5.1 Sterk	9
5.2 Zwak	9
5.3 Kansen	9
5.4 Bedreigingen.....	9
5.5 Conclusies	9
5.6 Advies	9
6. Bestuur	10
6.1 Sterk	10
6.2 Zwak	10
6.3 Kansen	10
6.4 Bedreigingen.....	10
6.5 Conclusies	10
6.6 Advies	11

7. Productie van het festival.....	12
7.1 Sterk	12
7.2 Zwak	12
7.3 Kansen.....	12
7.4 Bedreigingen.....	12
7.5 Conclusies	12
7.6 Advies.....	12
8. Locatie van het festival	13
8.1 Sterk	13
8.2 Zwak	13
8.3 Kansen.....	13
8.4 Bedreigingen.....	13
8.5 Conclusies	13
8.6 Advies.....	14
9. Samenwerking met de partners	15
9.1 Algemeen	15
9.2 Provincie	15
9.3 Gemeente.....	15
9.4 Politie en brandweer	15
10. Financiële situatie	16
10.1 Kwetsbaar.....	16
10.2 Eigen inkomsten	16
10.3 Risico	16
10.4 Advies	16
Samenvatting.....	17
Bijlage 1	19
Bijlage 2	20

1. Inleiding

1.1 Achtergrond en aanleiding

Het Nationaal Comité 4 en 5 mei, de provincie Drenthe en de gemeente Assen hebben in maart 2010 besloten opdracht te verlenen tot een onderzoek naar de huidige belemmeringen voor het bevrijdingsfestival Drenthe en een advies voor een succesvolle toekomst. Tot dit besluit is gekomen mede op advies en wens van het huidige bestuur van de stichting Drentse 5 mei Viering.

Het Bevrijdingsfestival Drenthe maakt al jaren onderdeel uit van de 13 bevrijdingsfestivals in Nederland. Het Festival wordt gekenmerkt door een behoorlijk intensief voortraject met een duidelijke inhoudelijke focus vanuit de organisatie. Toch loopt het festival tegen een aantal structureel terugkerende problemen op. Deze zitten in de continuïteit op korte en lange termijn, weinig draagvlak, lage publieksaantallen, de financiën en de locatie.

Uit het publieksonderzoek van 2008 blijkt onder meer dat de bezoekers van het bevrijdingsfestival in Drenthe aanzienlijk minder lang op het festival verblijven dan de bezoekers van overige bevrijdingsfestivals (zie ook bijlage 1). En uit de financiële benchmark tussen alle festivals in 2009 blijkt onder meer dat het Bevrijdingsfestival Drenthe niet of nauwelijks in staat is extra inkomsten te genereren buiten de reguliere subsidies van het Nationaal Comité 4 en 5 mei, de provincie Drenthe en de gemeente Assen. Hierdoor dreigt bij een editie met tegenvallers voor de begroting een tekort wat weer negatieve gevolgen kan hebben voor de navolgende editie(s).

Waar de oorzaak van de problemen precies ligt is niet precies duidelijk. Assen ligt op een relatief ongunstige locatie tussen de 'sterke' bevrijdingsfestivals in Groningen (Groningen) en Overijssel (Zwolle).

In dit onderzoek is gekeken naar de volgende aspecten:

- algemene indruk van het festival;
- het profiel van het festival;
- de doelgroepen van het festival;
- de programmering/projecten van het festival;
- het bestuur van het festival;
- operationeel management en coördinatie van het festival;
- de locatie van het festival;
- de partners van het festival;
- de financiën van het festival;

1.2 Werkwijze

Het onderzoek is uitgevoerd door middel van persoonlijke diepte-interviews met een selectie van vertegenwoordigers van de stakeholders, het bestuur, het coördinatieteam en andere betrokkenen (zie ook bijlage 2). Vervolgens zijn enkele interne documenten van het Bevrijdingsfestival Drenthe en het Nationaal Comité 4 en 5 mei bestudeerd.

1.3 Opzet rapport

Per onderwerp zijn in een SWOT telkens de sterke en zwakke punten, kansen en bedreigingen in kaart gebracht en weergegeven. Het gaat hier om letterlijke citaten of een verkorte weergave van de delen van de gevoerde gesprekken. Elk onderwerp wordt afgesloten met de belangrijkste conclusies en zo veel mogelijk met aanbevelingen.

2. Beelden en opvattingen over het festival

2.1 Sterk

Het Bevrijdingsfestival Drenthe kent op zich een goed concept, waarbij samenwerking met veel verschillende partners wordt gezocht. Hierbij wordt goed gebruik gemaakt van Drentse netwerk van instellingen. De provincie Drenthe en de gemeente Assen tonen bij herhaling voldoende commitment en goodwill om de Bevrijdingsfestival Drenthe in de lucht te houden.

- 'Relatief gezien, kijkend naar de kosten, is de publieke belangstelling nog redelijk.'

2.2 Zwak

Het profiel van het festival is onduidelijk en het totale budget te gering. Daardoor heeft het programma te weinig geld en wordt er te weinig aan marketing, PR en publiciteit gedaan. Daartoe ontbreekt dus aan de ene kant voldoende budget maar aan de andere kant is de organisatie niet in staat een bestaande samenwerking met de belangrijkste media in Drenthe te behouden. Voor de buitenwereld is het onduidelijk waar de verantwoordelijkheden liggen (bestuur vs productie). De financiële huishouding is matig op orde, er is bijvoorbeeld geen effectief budgetcontrolesysteem in gebruik.

- 'De organisatie is niet professioneel en leunt veel te veel op 1 persoon.'
- 'Het profiel van het festival staat intern bij het bestuur ook ter discussie.'
- 'Het festival 2009 was onder de maat afgezet tegen de inzet.'

2.3 Kansen

Er liggen veel kansen voor het festival door veel meer professionals bij de organisatie en de opzet van het festival te betrekken. Een goed georganiseerd festival is aantrekkelijk voor alle partijen. De overheid loopt er (in positieve zin!) graag mee te koop, bedrijfsleven wil graag participeren en bijvoorbeeld onderwijsinstellingen krijgen dankbare aanknopingspunten voor lesprogramma's op een presenteerblaadje aangereikt.

- 'Maak meer gebruik van commerciële mogelijkheden.'
- 'Sluit met een juist profiel meer aan bij mogelijke sponsors'
- 'De economische waarde voor de stad en de regio is nihil. Maak het commerciëler want beter voor het festival en voor de stad.'

2.4 Bedreigingen

De leercurve van de organisatie blijft laag. Het festival begint jaar in jaar uit veel te laat met de voorbereidingen. De organisatie is niet slagvaardig en kent een te smalle basis. De subsidiënten vinden het vermoeiend en irritant telkens financieel te moeten bijspringen. Met een belangrijk bestanddeel bij veel bevrijdingsfestivals namelijk de vrijwilligers, wordt te lichtvaardig omgesprongen. Vrijwilligers zijn vaak erg gedreven maar dit wordt onvoldoende onderkend.

- 'Het festival is er, maar niet onderscheidend genoeg. Vaak activiteiten op lege podia gezien.'
- 'Het festival is altijd te laat klaar door matige voorbereidingen en lastige locatie.'
- 'De organisatie is niet slagvaardig en kent een te smalle basis.'
- 'De vraag welke locatie passend is mag niet commercieel bepalend zijn.'

2.5 Conclusies

Er heerst opvallend weinig consensus over veel aspecten van het festival. Het is dat het er is, maar zoals het nu gaat hoeft het voor sommige betrokkenen niet.

3. Profiel van het festival

3.1 Sterk

Een bevrijdingsfestival is in potentie altijd een breed inhoudelijk festival met veel verschillende invalshoeken. In Drenthe wordt initieel wel geprobeerd er zoveel mogelijk uit te halen. Juist deze mogelijke diversiteit is voor de grotere festivals zoals Groningen en Overijssel een van de succesfactoren.

- 'De PR is vooral in de periode voor 5 mei best redelijk.'

3.2 Zwak

Het festival heeft geen duidelijk profiel en dit wordt bestuurlijk ook niet breed (uit)gedragen. Het bestuur toont geen ambitie om vooruit te komen. In de aanloop wordt begonnen met veel ideeën maar in de afwerking en in het afmaken gaat het mis.

- '...het is een feest met dingen er omheen...'
- '...liever een dorpsfeest dan een VMBO feest....'
- 'De inzet van vrijwilligers en partners bij sommige projecten is onder de maat.'
- 'Er zijn niet teveel projecten maar er wordt te moeilijk over gedaan.'

3.3 Kansen

Het budget moet omhoog, met betere artiesten komen meer bezoekers die met de inhoud van de boodschap geconfronteerd kunnen worden. Meer bezoekers betekent ook meer inkomsten hoewel dit sterk afhangt van de mogelijkheden bij de locatie.

- 'Stop meer energie in marketing en promotie'
- 'Bij voorkeur alle activiteiten op 5 mei.'

3.4 Bedreigingen

De inhoud van het festival wordt teveel versnipperd door samenwerking met teveel partners. En bovendien stelt de betrokkenheid veelal weinig voor.

- 'Het festival is jarenlang geprofileerd als een popfestival.'
- 'Het festival vormt geen afspiegeling van Drenthe: wat is de meerwaarde van het festival voor de bewoners?'

3.5 Conclusies

Er is onduidelijkheid over het profiel van het festival. Het ooit geschreven Beleidsplan 2004 – 2008 wordt niet (meer) gebruikt. Verder ontbreekt consensus met de subsidiënten – ook onderling – over het profiel en het precieze doel van het festival.

3.6 Advies

Maak gezamenlijk een nieuw profiel met een strategische visie over het programma, de projecten en de vrijwilligers voor de toekomst van het festival. Toets dit jaarlijks (gezamenlijk) aan het resultaat. Dit vormt op deze wijze intern en extern de graadmeter voor elk festival.

Beperk je tot de hoofdzaken uit je profiel en beperk ook het aantal projecten. Minder en beter. Af is af. Bij gebleken succes is het veel eenvoudiger om op te schalen met nieuwe projecten.

4. Doelgroepen

4.1 Sterk

N.v.t.

4.2 Zwak

Uit alle gesprekken blijkt wel dat niemand echt helder heeft wat de belangrijkste doelgroepen van het festival zijn. In het beleidsplan kiest het bestuur voor een breed publiek maar de gekozen programmering trekt voornamelijk jongeren. Uit gesprekken met bestuursleden heerst de gedachte dat de doelgroep voornamelijk VMBO (12-20) moet zijn. Dit strookt weer niet met het beleidsplan.

- 'Het festival heeft te maken met veel toevallige passanten die niet bewust het festival bezoeken.'
- 'Het festival is te eendimensionaal, te boers.'

4.3 Kansen

Breng meer focus aan. Kies een - de belangrijkste - doelgroep en stem daar de inspanningen op af.

4.4 Bedreigingen

Er is geen overeenstemming over de doelgroep(en).

4.5 Conclusies

Er is geen eensluidende mening voor wie het festival wordt georganiseerd. Dat maakt dat alle betrokkenen vanuit verschillende percepties oordelen en het festival het nooit goed kan doen.

Achtergrond

Strikt genomen en volgens het convenant met het Nationaal Comité 4 en 5 mei richten de bevrijdingsfestivals zich op jongeren in de leeftijdscategorie 15 – 25 jaar. Dat is vanaf de start van de bevrijdingsfestivals de opzet geweest. Met de insteek popmuziek als cultuurdrager te gebruiken om jongeren bij de boodschap van de vrijheid te betrekken.

Veel bevrijdingsfestivals hebben de afgelopen jaren de doelgroep opgerekt en er meer een feest voor alle leeftijden van gemaakt. Strikt genomen hoeft dat niet. Aan de andere kant hoeft dit geen probleem te zijn. Maar een festival dat het budgettair niet breed heeft loopt het risico de beperkt beschikbare middelen te versnipperen.

Overigens is er onder alle bevrijdingsfestivals regelmatig misverstand over de vereiste doelgroep(en). Het huidige, inmiddels afgelopen, convenant met het Nationaal Comité is er echter helder over.

Onderscheid bezoekers bevrijdingsfestivals:

Sfeerzoekers : bezoeken bij voorkeur gezellig festival, de programmering is belangrijk
Fans van acts : komen graag naar gratis optreden van hun favoriete act.

4.6 Advies

Neem het laatste convenant als uitgangspunt bij een herijking van het profiel van het festival en sluit aan bij de belangrijkste doelgroep, namelijk jongeren van 15 - 35 jaar en de oudste groepen kinderen van de basisschool.

Stem hier de projecten en de muziekprogrammering op af. Dit betekent automatisch meer focus en minder versnippering van middelen.

5. Het programma en de projecten

5.1 Sterk

N.v.t.

5.2 Zwak

Het feit dat het bevrijdingsfestival is beoogd als een festival met een boodschap is geweldige USP. En daarbij als organisatie het uitgangspunt hanteren om zoveel mogelijk samenwerkingsvormen aan te gaan is ook prima. Maar het moet wel uitvoerbaar blijven. Want reacties als 'Wat is het programma eigenlijk?' stemmen niet hoopvol. Te vaak wordt het ontbreken van continuïteit en consistentie genoemd. Het is voor nauw betrokkenen kennelijk elk jaar weer een verrassing wat de organisatie uit de hoge hoed tovert.

- 'Het is elk jaar anders'
- 'Te veel dj's en alleen maar voor jongeren.'
- 'De huidige muziekprogrammering past bij VMBO-publiek (dj's voor leeftijdscategorie 12-20).'

5.3 Kansen

Door betere samenwerking en communicatie met andere partijen en meer professioneel uit te besteden, kan het festival veel beter worden. Overigens: de vaak verschillende opvattingen over mogelijke kansen voor programma en projecten passen bij het ontbreken van een breed gedragen festivalprofiel.

- 'Breng meer balans aan met minder dance en popmuziek en meer aanbod voor ouderen.'

5.4 Bedreigingen

Het geheel heeft een te smalle basis en wordt veel te los aangestuurd.

5.5 Conclusies

De organisatie steekt veel tijd in projecten met een boodschap. Dit valt voornamelijk (bewust) in de periode voor 5 mei. Maar het succes van een bevrijdingsfestival wordt gemeten op 5 mei. En zo bezien valt het resultaat tegen. De projecten hebben kwantitatief een redelijk goede PR, maar zijn matig van inhoud en kennen een beperkt bereik. In 2009 zijn bijna alle projecten uitgevallen door de gebrekkige organisatie.

5.6 Advies

Bij de bevrijdingsfestivals is in algemene zin de muziek goed met de inhoud verbonden. Een debat is al bijna te veel van het goede. Het programma moet luchtig zijn en tussendoor door de bezoekers kunnen worden 'geconsumeerd'.

Maak een programma met een goede balans tussen muziek en boodschap, gecombineerd met een efficiënte tijdsbesteding. Met andere woorden, wees kritisch over projecten die (te) veel van de beschikbare productietijd en -kosten in beslag nemen.

Benut hier vooral de bereidheid bij organisaties mee te willen werken aan een programmaonderdeel. In Overijssel wordt buiten de eigen organisatie veel energie door tal van organisaties in projecten gestoken. Het feit dat ze een 'podium' krijgen op 5 mei is al een belangrijke stimulans. Met beperkte energie wordt zo veel bereikt. Het vereist wel een productie die slagvaardig handelt en de projecten goed opvolgt.

6. Bestuur

6.1 Sterk

Het bestuur in Drenthe is zonder twijfel loyaal aan de zaak maar heeft zichzelf en daarmee het festival niet tijdig vernieuwd. Direct na 5 mei 2009 heeft het bestuur dit ingezien en is geprobeerd een traject in gang te zetten gericht op vernieuwing en verbetering. Ook na het fraudegeval in april 2010 heeft het bestuur snel gereageerd, waardoor de imagoschade relatief beperkt is gebleven.

6.2 Zwak

Het bestuur in Drenthe bestaat net als bij andere bevrijdingsfestivals uit goed bedoelende vrijwilligers. De (eind)verantwoordelijkheid voor een succesvol bevrijdingsfestival vereist behalve goede wil veel inspanning en (privé)tijd. Een festival organiseren is complex, de belangen worden elk jaar groter en vereisen veel aandacht. Er is te weinig onderlinge samenhang. Het bestuur leunt op één sterke man met een drukke agenda. Daardoor zit het bestuur er te vaak niet genoeg bovenop. De taakverdeling is niet duidelijk en de besluitvorming komt na een matige voorbereiding meestal (te) laat. Hierdoor maakt het festival telkens een veel te trage start. Er is te weinig energie gestoken in het creëren van duurzame relaties met sponsors.

- 'Het bestuur heeft de financiën vaak laat op orde.'
- 'Het bestuur communiceert door het stellen van vragen in plaats van te komen met antwoorden en oplossingen.'
- 'Het bestuur heeft zichzelf nog nooit kritisch beoordeeld.'
- 'Het bestuur snapt het wezen van het festival niet.'

6.3 Kansen

N.v.t.

6.4 Bedreigingen

Het bestuur houdt teveel afstand tot de producent en is daardoor niet in control. Het geheel is niet goed geborgd. Het bestuur negeert stelselmatig ideeën van de productie.'

'Er is geen vooraf bepaalde zittingstermijn en geen procedure voor opvolging.'

'Bij sommige bestuursleden lopen functies door elkaar, enerzijds besturen en anderzijds operationele taken in de voorbereiding.'

'Het huidige bestuur kent geen evenwichtige spreiding van werkzaamheden (verdeling van deskundigheid) en verantwoordelijkheden. Het vormt een te smalle basis voor BFD.'

'Het bestuur is niet professioneel genoeg.'

'Het bestuur houdt te veel rekening met bestuurlijke verhoudingen en komt daardoor te langzaam vooruit.'

6.5 Conclusies

Het huidige bestuur mist de energie om het festival op de kaart krijgen en te houden. Het heeft er te lang gezeten en niet voorzien in tijdige opvolging en broodnodige verjonging. Het bestuur heeft de toenemende complexiteit van de organisatie van een festival onderschat.

Opvallend gemis is vooral het ontbreken - bij alle betrokkenen - van trots en eergevoel op een festival wat in potentie een prachtig feest kan (en moet) zijn.

6.6 Advies

Vorm een nieuw (jong) bestuur en selecteer bij de samenstelling ervan op bestuursleden die vanuit verschillende achtergronden een bijdrage kunnen leveren. Denk hierbij aan competenties als besturen/aansturen, juridische kennis, affiniteit met inhoud en projecten, administratieve achtergrond, marketing en communicatie en leden (ondernemers) met netwerken.

Een effectief bestuur is ook gebaat bij verscheidenheid in maatschappelijke achtergrond zoals het bedrijfsleven, onderwijs en overige sociaal-maatschappelijk organisaties.

Het festival in Zwolle bijvoorbeeld heeft de laatste jaren op veel aspecten een enorme groei gekend mede dankzij bestuursleden die behalve een ondernemende inslag ook telkens de financiële continuïteit en stabiliteit sterk in het oog hielden. De groei is dankzij de toegenomen professionaliteit ook blijvend gebleken. De festivals Zwolle en Groningen kennen daarnaast ook sterke ondernemende producenten met gezonde vernieuwingsdrang.

7. Productie van het festival

7.1 Sterk

De productie van het festival komt door hard werken en veel commitment van de coördinatoren ondanks de veel te trage en late start nog redelijk in orde. Er is wel veel goede wil en men is loyaal naar het bestuur. Daarbij is de financiële huishouding goed op orde.

7.2 Zwak

Er is te weinig focus en er zijn te veel projecten waardoor het budget te veel is versnipperd.. Problemen blijven te lang bij de coördinator en worden te laat bij het bestuur gemeld. Lastige zaken blijven liggen waarna het bestuur het vervolgens mag oplossen.

- 'De coördinator is niet slagvaardig en te weinig oplossingsgericht.'
- 'Het glas is vaak half leeg, men zoekt eerder de verschillen bij derden dan de overeenkomsten die leiden tot oplossingen.'

7.3 Kansen

Het coördinatieteam moet focussen op minder in plaats van meer, doorpakken en niet een te afwachtende houding aannemen.

7.4 Bedreigingen

De samenwerking met het bestuur verloopt erg stroef. De samenwerking dreigde vorig jaar spaak te lopen maar werd op het laatst – uit nood – weer opgepakt. Daarbij heeft het bestuur heeft te veel aan de coördinatoren (over)gelaten.

- 'De coördinatoren krijgen geen duidelijk opdracht met bijbehorende sturing van het bestuur.'
- 'Er gaat veel aandacht van de coördinatoren gaat naar bijzaken.'

7.5 Conclusies

De coördinatoren hebben een sterke voorkeur voor een breed profiel. Zij zitten gevangen in een bijna apathische relatie met het huidige bestuur en hebben grote behoefte aan een tijdige en planmatige aanpak.

De coördinatoren missen commitment van het bestuur en vinden het ambitieniveau te laag.

7.6 Advies

De stichting is beter af met een nieuw coördinatieteam dat zonder erfenis opnieuw aan de slag kan met het festival. Het nieuwe coördinatieteam moet tijdig aan de slag kunnen, zonder al te veel onduidelijkheid over bijvoorbeeld de hoogte van het budget en andere vereisten.

8. Locatie van het festival

8.1 Sterk

N.v.t.

8.2 Zwak

De huidige locatie is niet ideaal omdat er verschillende soorten publiek door elkaar stromen met een totaal verschillende focus:

- winkelend publiek: komt met ander doel en blijft incidenteel even hangen;
- transit fietsers: ervaren het festival als een sta in de weg;
- markt: is voor het festival een sta in de weg;
- festivalbezoekers.

De door de gemeente verplicht gestelde doorstroming door middel van verplichte inzet van meerdere pleinen, vergt veel inventiviteit bij de programmering die door het lage budget lastig te realiseren is. De huidige locaties kennen geringe capaciteit en zijn snel vol.

- 'De keuze voor de binnenstad betekent ook kiezen voor kleinschaligheid.'
- 'Sinds de verhuizing naar de binnenstad is het een ongezellig feest voor en door horecatentjes geworden. Eigenlijk was alleen 2005 een geweldige editie in de binnenstad.'

8.3 Kansen

Gebruik een apart af te sluiten terrein, bij voorkeur in een parkachtige omgeving. Een belangrijke succesfactor van de grotere bevrijdingsfestivals in Nederland is het feit dat ze op een af te sluiten terrein worden georganiseerd. Goed voorbeeld in het verleden is het festival in Zwolle dat in de beginjaren - in de binnenstad georganiseerd – deels met dezelfde problemen te kampen had als Assen nu. Na een verhuizing naar een af te sluiten locatie kende het festival vanaf dat moment in de volle breedte een gestage groei en gezonde exploitatie. Recentelijk heeft het festival in Utrecht dezelfde stap gezet met ook daar een betere exploitatie.

8.4 Bedreigingen

Het Bevrijdingsfestival Drenthe ligt op zeer korte reisafstand van het aansprekende festival in Groningen.

- 'De aanwezige horeca kan en mag meeprofiteren van de bezoekers, maar investeert niet mee in de organisatie. Dit is door middel van beperkingen in de vergunning aan BFD of wetgeving niet te voorkomen. De aanwezige horeca ervaart dit als gedwongen sluiting.'
- 'De risicoanalyse is te uitgebreid en rigide en daarmee onzinnig en vormt teveel een keurslijf voor de organisatie van het festival.'

8.5 Conclusies

De huidige locatie binnenstad in Assen is verre van optimaal. Als alternatief wordt het in eerdere jaren gebruikte af te sluiten Veemarktterrein in de huidige opzet als niet geweldig ervaren. Dit om redenen als te gevoelig voor overlast, ongezellig, te grootschalig en ogend als een 'gevangenis' en daardoor niet echt passend bij het karakter van het festival.

Er zijn in Assen op dit moment verder weinig bruikbare alternatieve locaties voorhanden:

1. De huidige indeling van de binnenstad beperkt de mogelijkheden (er zijn weinig grote pleinen) en daarbuiten is op loopafstand niets beschikbaar;
2. Het TT terrein is te ver weg van de binnenstad en het openbaar vervoer (NS);
3. Parken zijn niet of nauwelijks beschikbaar of zijn niet geschikt voor grootschalig bezoek of bezitten geen geschikte basisinfrastructuur. Het aandeel logistieke kosten vergt dan waarschijnlijk teveel van het budget;
4. De kop van de haven is nog niet ontwikkeld als een evenementenlocatie en is bovendien erg open;
5. Het park rondom het provinciehuis levert een te groot risico op drassige ondergrond bij neerslag op.

Het festival ondervindt verder veel concurrentie van voornamelijk de festivals in Groningen en in wat mindere mate Zwolle.

Conclusie: Op de huidige locatie is een succesvolle continuering van het festival niet mogelijk.

8.6 Advies

Organiseer het festival bij voorkeur op een apart af te sluiten festivalterrein met als voordelen:

- geen verstorende publieksstromen;
- meer focus mogelijk op inhoud en doel festival, het profiel komt dan beter tot zijn recht;
- hogere baten mogelijk doordat de exploitatie van de horeca in eigen hand kan worden gehouden;
- de diverse activiteiten vormen gezamenlijk meer een geheel;
- organiseer het festival bij voorkeur in een parkachtige omgeving, dat past erg goed bij het karakter van het festival.

De gemeente Assen wil het festival graag binnen de grenzen houden. Aan commitment vanuit de raad en het college heeft het dit festival in ieder geval nooit ontbroken. Het festival is altijd financieel de helpende hand toegestoken bij tegenslag.

Voor wat betreft de nieuwe locatie zijn twee opties de moeite waard om nader onderzocht te worden:

1. Veemarktterrein. Al dan niet op termijn in combinatie met de geplande ontwikkeling van de kop van de haven tot evenemententerrein
  - Voordelen
    - Goed bereikbaar met openbaar vervoer
    - Afsluitbaar terrein ivm veiligheid en exploitatie
  - Nadelen
    - Karakter van de omgeving vereist veel aandacht voor aankleding en indeling van het terrein (soort en kleur hekwerken)
    - Extra inspanning nodig ivm gewenste terreinafsluiting (hekwerken)
2. Park Pittelo
  - Voordelen
    - Matig bereikbaar met openbaar vervoer; extra inspanning door bijvoorbeeld shuttledienst noodzakelijk
    - Goed afsluitbaar terrein ivm veiligheid en exploitatie
    - Parkomgeving zorgt voor mooie sfeer
  - Nadelen
    - Extra inspanning nodig mbt logistiek (tijdelijke verharding dmv rijplaten)
    - Extra inspanning nodig ivm gewenste terreinafsluiting (hekwerken)

Bij beide opties moet rekening worden gehouden met extra investeringen. Zowel voor de logistiek als de aankleding moeten namelijk extra inspanningen worden verricht.

Als allerlaatste optie zou het festival nog naar een andere plaats in de provincie Drenthe kunnen verhuizen. Dit is echter een bestuurlijke keuze.

9. Samenwerking met de partners

9.1 Algemeen

Er is weinig inzicht in de kostenverhouding van de programmering versus de realisatie (ook wel logistiek genoemd) en de hoogte van de kosten voor onderdelen.

- 'Van wie is het festival eigenlijk?'

9.2 Provincie

De provincie voelt bestuurlijk en ambtelijk een duidelijke verantwoordelijkheid voor het bevrijdingsfestival met de boodschap. De samenwerking verloopt best goed maar het is zorgelijk dat er niets aan verjonging en vernieuwing wordt gedaan. Die is hard nodig om de slagvaardigheid te vergroten. De zo nodige trots op het festival wordt bij alle betrokkenen zeer gemist.

9.3 Gemeente

Het bevrijdingsfestival Drenthe wordt door college en raad breed gedragen. Assen wil graag landelijk scoren met top 10 evenementen maar dan wel met professionele partners. In de huidige opzet voldoet het Bevrijdingsfestival Drenthe daar zeker niet aan.

9.4 Politie en brandweer

De politie is zeer strikt als het gaat om eisen aan veiligheid bij beheersing van publieksstromen. Naar eigen oordeel verloopt dit goed in Assen, juist omdat er strikte eisen zijn aan spreiding en veel circulatie van publiek. Belangrijkste zorgpunt is met name glas in de binnenstad. Behalve afval is het maar al te vaak projectiel richting politie en hulpdiensten.

De brandweer geeft aan pas mee te willen werken aan een andere locatie als de huidige organisatie veel beter op orde en met name professioneler is.

- 'De organisatie loopt gemiddeld 2 uur achter bij de werkelijkheid.'

10. Financiële situatie

10.1 Kwetsbaar

De financiële situatie van het festival is structureel zorgelijk. De begroting groeit niet of nauwelijks en tegenslagen zorgen direct voor problemen.

Bijzonder ongelukkig in dit verband was de verduistering in het begin van 2010 van gelden door de voormalige penningmeester. Het festival kon in 2010 alleen in sterk afgeslankte vorm plaatsvinden.

In opdracht van het Nationaal Comité 4 en 5 mei is in 2009 een financiële benchmark uitgevoerd onder alle bevrijdingsfestivals. Hieruit bleek onder meer dat het Bevrijdingsfestival Drenthe niet of nauwelijks in staat is extra inkomsten te genereren buiten de reguliere subsidies van het Nationaal Comité 4 en 5 mei, de provincie Drenthe en de gemeente Assen.

Er is bovendien geen financiële buffer opgebouwd en dat maakt festival erg kwetsbaar voor tegenvallers. De begroting laat in zo'n geval onmiddellijk een tekort zien wat vervolgens negatieve gevolgen heeft voor navolgende editie(s). Dit is in de afgelopen jaren vaak voorgekomen.

10.2 Eigen inkomsten

Als we kijken naar de inkomsten uit subsidies scoort Drenthe onder de bevrijdingsfestivals niet eens slecht. Maar als dit festival wil groeien, en dat zal moeten alleen al om jaarlijkse indexeringen op te vangen, zullen andere inkomstenbronnen significant moeten toenemen.

Daar liggen overigens wel veel kansen. Sponsoring en horeca-exploitatie zijn nu nihil maar genereren op veel festivals hoge inkomsten. Met name de inkomsten uit horeca zorgen in een aantal gevallen zelfs voor eigen vermogen dat als reserve kan en mag dienen bij slecht weer of andere tegenvallers.

10.3 Risico

Een toename van de afhankelijkheid van eigen inkomsten verhoogt automatisch ook het risico voor een festivalorganisatie. Festivalorganisaties zijn in dit verband met name angstig voor slecht weer op 5 mei. In Zwolle leert echter de ervaring dat zelfs bij slecht weer de eigen horeca-exploitatie behoorlijk op peil blijft. Een redelijke zekerheid in de begroting dus.

10.4 Advies

Stel vroegtijdig een begroting op en benut alle mogelijkheden om deze structureel te verhogen. Sponsoring en horeca-exploitatie zijn de bewezen succesfactoren voor de succesvolle bevrijdingsfestivals. De begroting wordt opgesteld als onderdeel van een beleids/activiteitenplan met als basis het gekozen festivalprofiel.

Samenvatting

In opdracht van het Nationaal Comité 4 en 5 mei, de provincie Drenthe en de gemeente Assen en mede op verzoek van de stichting Drentse 5 mei viering is een evaluatie uitgevoerd naar het functioneren van het Bevrijdingsfestival Drenthe. De evaluatie is uitgevoerd door middel van het raadplegen van beschikbare documenten en interviews met vertegenwoordigers van alle stakeholders en andere betrokkenen.

Profiel van het festival

Bij alle betrokkenen, inclusief de festivalorganisatie, heerst veel onduidelijkheid over het profiel van het festival. Net als veel andere bevrijdingsfestivals heeft het Bevrijdingsfestival Drenthe een breed profiel om een zo breed mogelijk publiek aan te kunnen spreken. Het festival probeert extra aandacht te genereren in de maand van de vrijheid (april). Volgens het Nationaal Comité hoeft dit niet en mag een festival een duidelijke focus leggen op de publieksgroep 15 - 35 jaar met als zwaartepunt Bevrijdingsdag. Een breed publiek aan willen spreken, zorgt op dit moment in Drenthe vooral voor versnippering van een toch al gering budget.

Opvallend is dat bij alle betrokkenen verschil van mening bestaat over tal van aspecten van het festival.

Aanbevelingen

- Bepaal een nieuw profiel, beperk je hier in eerste instantie tot de doelgroep 15-35 met een gereduceerd aantal activiteiten die voldoende PR in de aanloop genereert. Concentreer de productie op 5 mei, er zijn genoeg voorbeelden van succesvolle activiteiten op 5 mei bij andere festivals te vinden.
- Manage de verwachting door het gekozen profiel duidelijk met alle betrokkenen af te stemmen.
- Plan vooraf (gezamenlijk of separaat) evaluaties, zo kort mogelijk na 5 mei. Laat over de uitkomsten geen onduidelijkheid bestaan. Communiceer ze dus naar alle betrokkenen, want ze vormen de basis voor het verbeteren en fijnlijpen van de volgende editie(s).

Bestuur

Het huidige bestuur is loyaal aan de zaak, maar heeft verzuimd tijdig in de opvolging te voorzien. Dat erkent het ook zelf. Daar komt bij dat het wederzijds vertrouwen tussen het bestuur en het productieteam laag is en dat de samenwerking met de partners ook vanwege de financiële perikelen van afgelopen april behoorlijk op de proef is gesteld. Initiatieven en besluitvorming komen veel te laat op gang, waardoor het festival telkens vanuit een achterstand moet beginnen.

De samenstelling van het huidige bestuur is geen afspiegeling van Drenthe en nog veel belangrijker, ook niet van competenties. Het leunt teveel op één persoon, is niet consistent en heeft soms twee petten op.

Aanbevelingen

- Het huidige bestuur treedt af en maakt plaats voor een nieuwe lichterzinnige jongere generatie mensen die op basis van competentie en netwerk worden gevraagd.

Coördinatieteam

Het huidige coördinatieteam moet met bijzonder weinig middelen een festival produceren. Het kan pas laat aan de slag en daarbij is weinig sturing van het bestuur. Dit wordt ook onvoldoende afgedwongen door het coördinatieteam. Er zijn wel goede thematische concepten, maar deze worden slechts gedropt en sterven dan in de schoonheid. Naar oordeel van velen is het coördinatieteam niet doortastend genoeg, matig in de realisatie en wekt het weerstand op door de gekozen aanpak en werkwijze.

Aanbevelingen

- Een nieuw bestuur moet de vrijheid krijgen met een nieuwe producent een nieuwe start te maken. Daarbij is eventueel een adviserende rol van het huidige team mogelijk, maar niet noodzakelijk.

Locatie

De huidige locatie in het centrum van Assen heeft zijn langste tijd gehad. De locatie heeft te kampen met op zich logische veiligheidseisen maar daardoor met veel verschillende publiekstromen zoals festivalbezoekers, winkelend publiek, binnenstadsbewoners en fietsers (transit verkeer). Het festival kan/mag op de huidige locatie geen afgesloten gebied creëren waar alleen voetgangers zijn toegestaan. De aanwezigheid van bestaande horeca vormt een belemmering voor een rendabele commerciële uitnutting van de bezoekers. De bestaande horeca verdient wel maar investeert niet/nauwelijks mee. Goed bruikbare alternatieven lijken op dit moment in Assen nog niet beschikbaar.

Bovendien is de geografische ligging van Assen ten opzichte van twee andere grote en aansprekende bevrijdingsfestivals een nadeel. De doelgroep in en rondom Assen kan per openbaar vervoer eenvoudig naar de concurrentie in vooral Groningen en in mindere mate Zwolle.

Aanbevelingen

- Zoek een nieuwe aansprekende locatie in of nabij het centrum in de gemeente Assen. Randvoorwaarden daarbij zijn:
  - Goed bereikbaar per openbaar vervoer
  - Afsluitbaar terrein (ivm veiligheid/publieksturing en exploitatievoordeel)
- Onderzoek optie Veemarktterrein vs optie Park Pittelo

Tenslotte

Maak in alles de afweging om opnieuw te beginnen:

- Op basis van een helder profiel waarover eenduidig consensus bestaat;
- Met een nieuw verjongd bestuur met de juiste competenties en netwerken;
- Met een nieuwe producent;
- Op een nieuwe locatie;

Bijlage 1

Gemiddelde leeftijd bezoekers:

Landelijk	36,8
Drenthe	41,9*

*) landelijk gemeten kent Drenthe de hoogste leeftijd

Publieksoordeel - sfeer

Landelijk	7,7
Drenthe	7,3
Hoogste	8,0 (Gelderland)

*) landelijk gemeten kent Drenthe de laagste score

Publieksoordeel - muziek

Landelijk	6,9
Drenthe	6,4
Hoogste	7,5 (Overijssel)

*) landelijk gemeten kent Drenthe de laagste score

Publieksoordeel - activiteiten

Landelijk	7,1
Drenthe	7,0
Hoogste	7,4 (Friesland)

*) landelijk gemeten kent Flevoland de laagste score

Publieksoordeel - totaal

Landelijk	7,4
Drenthe	7,2
Hoogste	7,7 (Overijssel)

*) landelijk gemeten kennen Drenthe en Flevoland de laagste score

Verblijfsduur

Landelijk	3,8
Drenthe	2,9
Hoogste	5,5 (Gelderland)

*) landelijk gemeten kent Drenthe de laagste score

Noot: Omdat het aantal waarnemingen beperkt is geweest, moeten de uit het rapport *Publieksonderzoek bevrijdingsfestivals 2008* van bureau Veldkamp hierboven gepresenteerde resultaten niet worden gezien als 'absolute waarheden', maar als goede indicaties.

Vergelijk begroting (2009)

	Drenthe	Landelijk	Hoogste
Inkomsten uit subsidies	110.000	125.000	200.000
Eigen verdiensten	20.000	60.000	650.000
Inkomsten uit horeca	7.500	35.000	500.000
Inkomsten uit sponsoring	5.000	15.000	105.000
Inkomsten uit fondsen	0	10.000	55.000

Bijlage 2

De volgende vertegenwoordigers van stakeholders en andere betrokkenen zijn door middel van diepte-interviews ondervraagd:

De heer G. Kamstra, coördinator cultuurprojecten Provincie Drenthe

De heer H. van Hooft, wethouder Gemeente Assen
Mevrouw A. ter Veld, coördinator evenementen Gemeente Assen

Jan van Kooten, directie Nationaal Comité 4 en 5 mei
Crista Huisman, Nationaal Comité 4 en 5 mei

Henk Lohrengel, voorzitter stichting Drentse 5 mei Viering
Tom Louman, bestuurslid stichting Drentse 5 mei Viering
Dominique Smit, bestuurslid stichting Drentse 5 mei Viering

Jan Vrielink, coördinator Bevrijdingsfestival Drenthe
Pier Schipper, coördinator Bevrijdingsfestival Drenthe

Gerard Greving, teamchef centrum politie Drenthe en portefeuillehouder Evenementen
Marcel Buikema, brandweer Gemeente Assen

Geraadpleegde documenten:
Inhoudelijk en financieel verslag 2009, Stichting Drentse 5 mei Viering
Financieel verslag 2009, Stichting Drentse 5 mei Viering
Beleidsplan Bevrijdingsfestival Drenthe 2004 - 2008
Financiële Benchmark Bevrijdingsfestivals, Nationaal Comité 4 en 5 mei
Publieksonderzoek bevrijdingsfestivals 2008, bureau Veldkamp

Zeesserweg 5, 7731 BG OMMEN
Postbus 81, 7730 AB OMMEN
T. (0529) 46 36 88
www.rpcommunicatie.nl